

EDMUND BURZYŃSKI

ŚLUPSK

TEMPLARIUSZE NA ŚLĄSKU. KOMANDORIA W OLEŚNICY MAŁEJ

W dotychczasowej historiografii przeważa pogląd, że templariuszy sprowadził na swe ziemie książę śląski Henryk Brodaty za pośrednictwem szwagra Ekberta (biskupa bamberskiego) z komendy zakonu istniejącej już wówczas w Bamberdze. Stan dzisiejszej wiedzy wskazuje na to, że był on pierwszym władcą, który uposażył ten zakon na ziemiach polskich, choć istnieje hipoteza o małopolskiej proveniencji „polskich” templariuszy. Udział w podjęciu takiej decyzji przez księcia miała zapewne jego żona Jadwiga, córka Bertolda VI, hrabiego Andechs, tytularnego księcia Meranii i margrabiego Istrii. *Żywot św. Jadwigi (Vita sanctae Hedwigis)* podkreśla jej rolę i jej wpływowi przypisuje czyny małżonka¹. Nie bez znaczenia zapewne pozostawał fakt, że krewni Jadwigi – Fryderyk II hr. Breny oraz Teodoryk byli templariuszami². Znany też jest fakt przyjęcia przez księżnę podarunku od rycerza templariusza, zapewne w dowód wdzięczności i zapewne miłego tej świętobliwej niewieście – była to bowiem włosienica, jak podaje *Żywot*, „narzędzie okrutnie kaleczące ciało”³. Wyraźnie dowodzi to, że księżna kontaktowała się z templariuszami i zapewne wspierała ich finansowo. Fakty te świadczą, że obok innych instytucji kościelnych również zakon templariuszy znajdował się w kręgu zainteresowań Jadwigi. Bogaty zestaw hipotez dotyczących możliwych dróg sprowadzenia templariuszy na Śląsk przedstawił P. Hope. Szkoda, że pozostawił je w sferze własnych domysłów i przypuszczeń, dość swobodnie interpretując źródła, czasami błędnie cytując literaturę⁴. W konkluzji jednak przytacza jako własny pogląd już przedtem przyjęty

¹ B. Zientara, *Henryk Brodaty i jego czasy*, Warszawa 1997, s. 239.

² *Vita sanctae Hedwigis*, wyd. A. Semkowicz, [w:] *Monumenta Poloniae Historica* (dalej: MPH), Lwów 1884 (Warszawa 1961), t. IV, s. 533, 534, 545; *Legenda świętej Jadwigi*, tłum. A. Jochelson, M. W. Gogolewska, przygot. do druku J. Pater, Wrocław 1993, s. 59; zob.: M. Cetwiński, *Wachlarzyk Św. Jadwigi*, Gdańskie Studia z Dziejów Średniowiecza 1995, nr 2, s. 32; *Incipit tractatus sive speculum genealogie sancte Hedwigis quondam ducisse Slesie*, [w:] MPH, IV, s. 645 oraz tab. gen. nr 1, s. 652 i tab. gen. nr III, s. 654; por. W. Dworzaczek, *Genealogia*, Warszawa 1959, tabl. 67.

³ MPH, IV, s. 543; por. M. Cetwiński, *Wachlarzyk Św. Jadwigi...*, s. 33.

⁴ P. Hope, *Kwestia sprowadzenia templariuszy do Polski. Rozwój uposażenia zakonu w Wielkopo-*